

pensioenfonds medewerkers apotheken

Beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

2021

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 MVB-overtuigingen, ambities, thema's en doelstellingen	3
1.2 MVB-uitgangspunten en internationale kaders	4
1.3 Reikwijdte MVB-beleid	4
1.4 Governance	5
2. MVB-instrumenten	5
2.1 Stemmen en engagement	5
2.2 Uitsluiten	6
2.3 ESG Integratie	7
3. Illiquide beleggingscategorieën	7
3.1 Vastgoed (niet-beursgenoteerd)	7
4. Monitoring en rapportage	8
5. Acties 2021-2022	8
Bijlage 1: Wet- en regelgeving en toezicht	9
Bijlage 2: De tien principes van het Global Compact	11
Bijlage 3: De zes principes van de PRI	12
Bijlage 4: PMA criteria controversiële wapens	13
Bijlage 5: Vrijwillige initiatieven	14

1. Inleiding

PMA vindt maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk. PMA houdt bij het beleggen rekening met mens, milieu, duurzaam ondernemen en de wijze waarop bedrijven worden bestuurd. PMA streeft naar een goed én verantwoord rendement. Het beleggingsbeleid is gericht op waardecreatie op lange termijn.

PMA is zich ervan bewust dat ecologische, maatschappelijke en bestuurlijke (ESG) ontwikkelingen van invloed kunnen zijn op de beleggingsportefeuille. Het is noodzakelijk om bij het verwezenlijken van de lange termijn doelen van het pensioenfonds rekening te houden met de gevolgen van deze ontwikkelingen. Het pensioenfonds heeft de intentie om duurzaamheidsrisico's in de beleggingsportefeuille zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast wil PMA, binnen de mogelijkheden die het heeft, een bijdrage leveren aan een leefbare wereld.

1.1 MVB-overtuigingen, ambities, thema's en doelstellingen

PMA heeft een aantal uitgangspunten opgesteld voor het MVB-beleid. Het bestuur evalueert periodiek de beleggingen van PMA op basis van deze uitgangspunten. Daarnaast heeft het pensioenfonds ambities geformuleerd op het gebied van MVB. Ook zorgt PMA voor een frequente gedachtewisseling met haar achterban (verantwoordingsorgaan, deelnemers en sociale partners) en andere relevante belanghebbenden, met betrekking tot het beleid.

1.1.1 MVB-overtuigingen

- PMA heeft de overtuiging dat het meenemen van duurzaamheidsfactoren in beleggingsafwegingen (op lange termijn) de financiële resultaten en weerbaarheid van het pensioenfonds ten goede komt.
- PMA gelooft dat het aangaan van de dialoog met bedrijven die zich schuldig maken aan onacceptabele activiteiten en norm-overschrijdend gedrag onderdeel uitmaakt van haar verantwoordelijkheid als actief aandeelhouder.
- PMA vindt het belangrijk een bijdrage te leveren aan 'een leefbare wereld'. Dit past in het lange termijn perspectief van het pensioenfonds en haar deelnemers.
- PMA vindt het onacceptabel om te beleggen in bedrijven die controversiële wapens maken, onderhouden of verhandelen. Deze wapencategorie omvat antipersoneelsmijnen, clusterbommen, munitie met verarmd uranium en biologische, chemische of nucleaire wapens.
- PMA vindt beleggen in ondernemingen die de uitgangspunten van de UN Global Compact (mensenrechten, arbeidsrechten, milieu, anti-corruptie) structureel schenden niet passen bij haar wens om bij te dragen aan een leefbare wereld.
- PMA vindt beleggen in producenten en toeleveranciers van tabaksproducten niet passen bij de identiteit van het pensioenfonds en de overtuigingen van haar deelnemers.

1.1.2 MVB-ambities

- Door de integratie van duurzaamheidsfactoren in het beleggingsproces wil PMA een actieve bijdrage leveren aan duurzame ontwikkeling.
- PMA heeft de ambitie om door in gesprek te gaan met bedrijven, verbeteringen in hun bedrijfsvoering te bewerkstelligen.
- PMA streeft naar het reduceren van CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille.

1.1.3 Thematische focus

PMA heeft twee thema's gekozen die bij het pensioenfonds en haar achterban passen: klimaatverandering en gezondheid. Door deze thema's te adresseren in het MVB-beleid beoogt PMA een bijdrage te leveren aan UN Sustainable Development Goals (SDG's) 13 (aanpak klimaatverandering) en 3 (gezondheidszorg voor iedereen).

Klimaatverandering

PMA onderkent de grote gevolgen van klimaatverandering voor de maatschappij, de economie en haar beleggingsportefeuille. Het beleid is er zoveel mogelijk op gericht klimaatverandering tegen te gaan en/of de gevolgen daarvan te verzachten door het reduceren van de CO₂-voetafdruk van de aandelen en bedrijfsobligatieportefeuilles. Het bestuur laat in het eerste halfjaar van 2021 een CO₂-nulmeting uitvoeren en een onderzoek instellen naar de haalbaarheid (effecten op de beleggingskarakteristieken, kosten, etc.) van het verlagen van de CO₂ voetafdruk van de beleggingen. Op basis van de uitkomsten en afhankelijk van de haalbaarheid, stelt PMA concrete CO₂-reductiedoelstellingen vast.

Gezondheid

PMA focust daarnaast op het thema gezondheid. Een belangrijk speerpunt binnen dit thema is toegang tot goede en betaalbare medicijnen.

1.2 MVB-uitgangspunten en internationale kaders

PMA hanteert voor het MVB-beleid de uitgangspunten van de UN Global Compact (Bijlage 1). Deze uitgangspunten hebben betrekking op mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie. Daarnaast gebruikt PMA de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen¹ en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights² als internationaal normenkader. Deze uitgangspunten vormen het toetsingskader voor ondernemingen waarin PMA belegt. Daarnaast streeft PMA ernaar om bij de inrichting van de beleggingsportefeuille zoveel mogelijk aan te sluiten bij de Principles for Responsible Investments (PRI) van de Verenigde Naties (Bijlage 2). Zo verlangt het pensioenfonds van zijn externe vermogensbeheerders dat de ze de PRI onderschrijven.

1.3 Reikwijdte MVB-beleid

Hieronder wordt uiteengezet hoe het MVB-beleid van PMA wordt toegepast op de verschillende beleggingscategorieën.

¹ <http://www.oecd.org/daf/inv/mne/48004323.pdf>

² https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf

Wanneer PMA in mandaten belegt kan zij haar eigen beleid toepassen. Vanaf 2021 belegt PMA in mandaten voor de volgende beleggingscategorieën:

- aandelen wereldwijd
- bedrijfsobligaties EU
- bedrijfsobligaties VS
- staatsobligaties
- beursgenoteerd vastgoed (wereldwijd)

PMA onderhoudt een uitsluitingenlijst waaraan de beheerders van deze mandaten zich te dienen houden. Daarnaast ZAL PMA het stembeleid toe gaan passen op de aandelen waarin het fonds belegt. Voor zowel de aandelenportefeuille als voor beide bedrijfsobligatieportefeuilles gaat PMA de dialoog aan met de ondernemingen waarin het pensioenfonds belegt.

Voor zover PMA belegt in beleggingsfondsen, kan het niet het eigen MVB-beleid toepassen. PMA kiest er daarom voor om in beleggingsfondsen te beleggen die zo veel mogelijk aansluiten bij de uitgangspunten van het pensioenfonds. Deze beleggingsfondsen worden vervolgens ook aan ESG criteria getoetst.

1.4 Governance

Het MVB-beleid van PMA is vastgesteld door het bestuur van het pensioenfonds. Periodiek evalueert het bestuur of het beleid nog aansluit bij de ambities en de beleggingspraktijk van het pensioenfonds. Indien nodig past PMA dit beleid aan.

Het bestuur van PMA is collectief verantwoordelijk voor de vaststelling, ontwikkeling en uitvoering van het MVB-beleid van PMA. Daarnaast vervult een van de bestuursleden een voortrekkersrol op dit gebied.

Achmea IM is aangesteld voor de advisering over en de uitvoering van het MVB-beleid.

2. MVB-instrumenten

Het pensioenfonds kiest voor een combinatie van de volgende instrumenten voor de uitvoering van haar MVB-beleid:

- Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen
- Engagement (het aangaan van de dialoog met ondernemingen)
- Uitsluiten

2.1 Stemmen en engagement

PMA wil graag een betrokken aandeelhouder zijn en vindt stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en het beïnvloeden van geselecteerde ondernemingen door het aangaan van dialogen ('engagement') daarom belangrijk.

Stemmen

Corporate governance wordt vaak omschreven als goed ondernemingsbestuur. Het heeft betrekking op de verhoudingen tussen de verschillende organen van een onderneming, zoals de raad van bestuur, raad van commissarissen, aandeelhouders en andere belanghebbenden, waarbij rekenschap, transparantie en toezicht een centrale rol spelen. Het uitoefenen van stemrechten op aandeelhoudersvergaderingen is een van de belangrijkste aandeelhoudersrechten.

Het stembeleid van PMA is van toepassing op de beleggingen in aandelenmandaten.³ Voor de beleggingen in fondsen verlangt PMA van de externe managers dat zij op z'n minst de principes van het ICGN (International Corporate Governance Network) in acht nemen. Het pensioenfonds publiceert het stemgedrag op de website.

Engagement

Naast het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen, kunnen beleggers de dialoog aangaan met ondernemingen waarin zij beleggen. Het beoogde doel van de dialoog is een positieve gedragsverandering te realiseren bij de onderneming en aan te sporen tot lange termijn waarde creatie. Naast beïnvloeding van ondernemingsgedrag is een tweede doel om standpunten en kennis uit te wisselen.

PMA neemt vanaf 2021 deel aan zowel normatieve als thematische engagementprogramma's.⁴ Het doel van normatieve engagement is het opheffen van schending van internationale normen. Het doel van thematische engagement is het verbeteren van processen en standaarden in bepaalde sectoren.

Naast engagement onder haar eigen naam, staat PMA open voor deelname aan gezamenlijke initiatieven, waaronder het voeren van dialogen met bedrijven samen met andere partijen.

2.2 Uitsluiten

PMA vindt het belangrijk om de beleggingsportefeuilles vrij te waren van maatschappelijk onwenselijke activiteiten. Het pensioenfonds voert dan ook een uitsluitingsbeleid om haar normatieve ondergrens te borgen. Voor de definitie van deze ondergrens maakt PMA onderscheid tussen producten die het pensioenfonds onacceptabel vindt (controversiële wapens en tabak) en ondernemingsgedrag dat het pensioenfonds onacceptabel vindt (structurele UN Global Compact schenders). Ondernemingen die niet voldoen aan deze ondergrens worden uitgesloten van het beleggingsuniversum.

PMA geeft haar fiduciair manager (Achmea IM) de opdracht om elk half jaar een uitsluitingslijst op te stellen en te implementeren op basis van bovenstaande criteria. Bij het opstellen van de uitsluitingslijst baseert Achmea IM zich op onderzoek van ISS ESG.

2.2.1 Bedrijven

PMA hanteert de volgende criteria en grenswaarden voor het uitsluitingsbeleid:

- **Controversiële wapens:** Bedrijven, die zijn betrokken bij de productie en handel in alle vormen van controversiële wapens en aanverwante producten (bijlage 3).
- **Tabak:** Producenten van tabaksproducten én hun leveranciers, die minimaal 50% van de omzet halen uit leveringen aan tabaksproducenten.
- **UN Global Compact:** Bedrijven die structureel in overtreding zijn met de UN Global Compact principes (bijlage 1).⁵

³ In de loop van 2021 implementeert PMA haar eigen stembeleid.

⁴ Ten tijde van het opstellen van het MVB-beleid was de exacte invulling nog onduidelijk. Dit zal bij de herijking van het beleid worden uitgewerkt.

⁵ Het beleid is erop gericht om bedrijven met ontoereikend beleid en tekortschietende inspanningen op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten, aandacht voor het milieu en goed bestuur (verwerpelijk 'corporate behaviour') uit te sluiten ('norms-based exclusions'). In de praktijk betekent dit dat een onderneming voor een aaneengesloten periode van minimaal 2 jaar in overtreding is met de UN Global Compact principes (volgens ISS ESG) en dat er via engagement geen verbetering is bewerkstelligd.

2.2.2 Overheden

PMA belegt niet in landen waartegen de EU of de VN majeure/substantiële sancties heeft ingesteld. Over het algemeen maken de overheden van dergelijke landen zich schuldig aan schendingen van de fundamentele mensenrechten van hun burgers.

Als PMA een land uitsluit, betekent dit dat PMA alle aan deze overheid direct gerelateerde beleggingsinstrumenten, zoals staatsobligaties uitsluit. Ook obligaties van aan de staat gerelateerde instanties en lagere overheden van het desbetreffende land vallen onder de uitsluiting.

2.3 ESG Integratie

PMA belegt via verschillende vermogensbeheerders. Het pensioenfonds belegt waar mogelijk⁶ in gesegregeerde mandaten. Het voordeel hiervan is dat het pensioenfonds het eigen verantwoord beleggen beleid kan toepassen. Op deze wijze worden de ondernemingen in de verschillende beleggingsportefeuilles op een uniforme en consistente manier behandeld. De vermogensbeheerders mogen niet beleggen in de ondernemingen en landen die PMA heeft uitgesloten.

PMA vindt het meenemen van duurzaamheidsinformatie in het beleggingsproces belangrijk. Het pensioenfonds heeft de ambitie dat ESG-informatie wordt meegenomen in alle beleggingsportefeuilles, voor zover dit mogelijk is.

PMA monitort waar vermogensbeheerders staan ten aanzien van ESG integratie. Periodiek worden de vermogensbeheerders bevraagd over hun ESG prestaties en integraties. Bij de selectie van nieuwe vermogensbeheerders houdt PMA expliciet rekening met het duurzaamheidsprofiel van de vermogensbeheerder.

3. Illiquide beleggingscategorieën

3.1 Vastgoed (niet-beursgenoteerd)

Voor vastgoedbeleggingen (niet-beursgenoteerd) hanteert PMA geen uitsluitingen op objectniveau. Het ESG-beleid voor vastgoed is gericht op 'positive screening'. Binnen de randvoorwaarden (zoals risico/rendement en de positie van PMA binnen fondsen) verlangt PMA het onderstaande van de externe managers van vastgoedportefeuilles:

- A) Minimaal 80% van de objecten/managers heeft een minimale score van drie GRESB⁷-sterren en in 2021 gemiddeld minimaal vier GRESB-sterren voor alle beleggingen van de vastgoedfondsen/-mandaten, waarin PMA direct belegt.
- B) PMA nodigt de (bestaande en -eventueel- toekomstige) operationele managers uit voor een gesprek over:
 - het klimaatrisico in hun portefeuilles
 - de locaties van hun beleggingen
 - de CO₂-uitstoot van hun beleggingen
 - de verdeling van GRESB-scores van hun beleggingen

⁶ PMA is voornemens om bij de volgende beleidsupdate beleid inzicht te geven in het percentage van het vermogen dat wordt belegd in gesegregeerde mandaten en waarop het eigen MVB-beleid van toepassing is.

⁷ Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) is een organisatie die die wereldwijd de duurzaamheidsprestaties van de vastgoedbeleggingssector meet.

4. Monitoring en rapportage

Externe managers moeten een bijdrage leveren aan het realiseren van de lange-termijn doelstellingen van PMA. PMA monitort de ESG ontwikkelingen in de beleggingsfondsen waarin het belegt. Wanneer PMA belegt in aandelenmandaten, kan PMA het MVB-beleid toepassen. Het pensioenfonds zal dan op haar website communiceren over de implementatie en de voortgang.

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor de monitoring en rapportage over de voortgang van de implementatie van het MVB-beleid. PMA rapporteert hierover in het jaarverslag.

5. Acties 2021-2022

In 2021-2022 wil PMA:

- KPI's met betrekking tot het MVB beleid vaststellen en implementeren
- aan de hand van de ESG-meter (geeft onder andere inzicht in ESG- en klimaatrisico's) beoordelen welke acties het gaat ondernemen op de impact van klimaatverandering op de beleggingsportefeuille en vice versa te beperken.
- Uitwerken welke instrumenten het pensioenfonds kan inzetten binnen de categorieën staatsobligaties en beursgenoteerd vastgoed.
- stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en het gesprek aangaan met bedrijven die internationale normen schenden, of die deel uitmaken van het thematische engagement programma's waar PMA aan deelneemt.
- bedrijven uitsluiten die de principes van de UN Global Compact in ernstige mate schenden en bedrijven die worden aangemerkt voor betrokkenheid bij tabak of controversiële wapens.
- de mogelijkheid onderzoeken om ondernemingen die eenmalig plastic produceren uit te sluiten.
- onderzoeken welke instrumenten het pensioenfonds kan gaan inzetten binnen andere beleggingscategorieën, zoals staatsobligaties en beursgenoteerd vastgoed.
- SDG's expliciet meenemen in de communicatie naar deelnemers. Dit heeft vooral betrekking op dialogen die gevoerd (gaan) worden met ondernemingen.
- de mogelijkheden verkennen voor doelinvesteringen in obligatie- en infrastructuurportefeuilles, zoals green bonds en infrastructuurprojecten t.b.v. de energietransitie.

Bijlage 1: Wet- en regelgeving en toezicht

Voor pensioenfondsen is alleen het verbod op investeren in clustermunitie expliciet in de wet vastgelegd.⁸ Andere ESG-wetgeving voor pensioenfondsen werkt met de clausule “pas toe of leg uit”.

Het beleid van PMA is er op gericht om in principe te kiezen voor “toepassen” en alleen in uitzonderingssituaties gebruik te maken van de mogelijkheid om “uit te leggen”, waarom het fonds bepaalde regels niet toepast.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen (2013) is verankerd in de Pensioenwet (1 juli 2014).

In lijn met het bovenstaande uitgangspunt ‘pas toe of leg uit’ besteedt PMA aandacht aan de communicatie over het ESG-beleid en communiceert het met deelnemers en andere belanghebbenden (waaronder het verantwoordingsorgaan) in lijn met communicatiebeleid.

Nederlandse Corporate Governance Code

De Nederlandse Corporate Governance Code is sinds 1 januari 2018 wettelijk verankerd in de Wet op het financieel toezicht (Wft); art. 5:86. Het stembeleid van pensioenfondsen staat in de Corporate Governance Code centraal. Het gaat om het openbaar maken van het stembeleid, verslag uitbrengen over de uitoefening van het beleid en tenminste één maal per kwartaal publiceren hoe is gestemd op aandeelhoudersvergaderingen.⁹

EU Richtlijn voor pensioenfondsen - IORP II

PMA heeft de IORP II wetgeving geïmplementeerd. Op het vlak van MVB betekent dit dat PMA:

- in de eigen risicobeoordeling expliciet de risico's voortvloeiend uit klimaatverandering, gebruik van natuurlijke hulpbronnen en de risico's voortvloeiend uit afwaardering van activa ten gevolge van veranderingen in (onder andere) milieuregelgeving meeneemt.
- in de Verklaring inzake beleggingsbeginselen openbaar maakt hoe in het beleggingsbeleid milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen worden meegenomen.
- in jaarverslagen en in laag 1 van de Pensioen 1-2-3 uitgebreide informatie te geeft over het duurzaamheidsbeleid.

EU-Richtlijn langetermijnbetrokkenheid aandeelhouders (SRD II)

In de kern behandelt deze Richtlijn de wijze waarop aandeelhouders hun invloed kunnen aanwenden als eigenaar van beursgenoteerde ondernemingen.

EU Informatieverschaffingsverordening (SFDR)

De EU Informatieverschaffingsverordening (Sustainable Finance Disclosure Regulation of SFDR) is onderdeel van een breder palet aan Europese wetgeving voor de financiële sector. Het doel van deze wetgeving is om zoveel mogelijk kapitaal te mobiliseren voor het realiseren van de Europese Green Deal waarin gestreefd wordt naar een duurzame economie die:

⁸ De Autoriteit Financiële Markten hanteert een toegestane grens waar het gaat om beleggingsfondsen met blootstelling aan bedrijven die omzet genereren uit de productie van clustermunitie. PMA streeft een zero-tolerance beleid na waar het gaat om beleggingsfondsen met bedrijven die betrokken zijn bij de productie van clustermunitie.

⁹ In de loop van 2021 implementeert PMA haar eigen stembeleid en zal het pensioenfonds gaan rapporteren over haar stemgedrag.

- De netto-uitstoot aan broeikasgassen tegen 2050 tot nul reduceert
- Economische groei oplevert zonder grondstoffen uit te putten
- Geen mens of regio aan zijn lot overlaat.

De verordening brengt met zich mee dat pensioenfondsen aanvullende informatie ten aanzien van verantwoord beleggen en de integratie van duurzaamheidsrisico's in het beleggingsproces moeten verstrekken op hun website en in de pensioencommunicatie (Pensioen1-2-3).

Bijlage 2: De tien principes van het Global Compact

De UN Global Compact verlangt van ondernemingen dat zij binnen hun invloedssfeer een aantal kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen.

Mensenrechten

- 1^e principe: Ondernemingen dienen binnen de eigen invloedssfeer de internationaal vastgelegde mensenrechten te ondersteunen en te respecteren; en
- 2^e principe: er voor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan schendingen van de mensenrechten.

Arbeidsnormen

- 3^e principe: Ondernemingen dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven;
- 4^e principe: alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid te elimineren;
- 5^e principe: zich in te spannen voor de effectieve afschaffing van kinderarbeid; en
- 6^e principe: discriminatie met betrekking tot werk en beroep te bestrijden.

Milieu

- 7^e principe: Ondernemingen dienen het voorzichtigheidsbeginsel te hanteren met betrekking tot milieukwesties;
- 8^e principe: initiatieven te ondernemen om grotere verantwoordelijkheid op milieugebied te bevorderen; en
- 9^e principe: de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.

Anticorruptie

- 10^e principe: Ondernemingen dienen alle vormen van corruptie, inclusief afpersing en omkoping, tegen te gaan.

De principes van het UN Global Compact zijn gebaseerd op internationale verdragen, onder andere afgeleid van de Universele verklaring van de rechten van de mens, de verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) inzake de fundamentele arbeidsrechten, en van de verklaring van Rio met betrekking tot milieu en ontwikkeling.

Bijlage 3: De zes principes van de PRI

In april 2006 zijn door de Verenigde Naties de Principles for Responsible Investment (PRI) gelanceerd. Deze principes zijn inmiddels door meer dan 1.000 institutionele beleggers wereldwijd ondertekend.

De zes principes van PRI luiden als volgt:

1. Wij willen ESG onderwerpen integreren in onze beleggingsanalyse en besluitvormingsprocessen.
2. Wij willen een actieve aandeelhouder zijn die ESG onderwerpen integreert in het eigen corporate governance beleid.
3. Wij vragen van ondernemingen waarin we beleggen rapportage op het gebied van ESG onderwerpen.
4. Wij promoten PRI in de financiële sector.
5. Wij werken samen om PRI effectief te implementeren.
6. Wij zullen rapporteren over de activiteiten die wij doen om PRI te implementeren.

Bijlage 4: PMA criteria controversiële wapens

Controversiële wapens zijn wapens die op grond van internationale conventies verboden zijn of die bijzonder controversieel worden geacht vanwege hun humanitaire impact. Het betreft massavernietigingswapens en wapens die geen onderscheid maken tussen burgers of strijders of onevenredige schade toebrengen. Ook na afloop van een conflict veroorzaken deze wapens nog op aanzienlijke schaal slachtoffers en ontwrichten deze de maatschappij en de economie. Het pensioenfonds belegt niet in ondernemingen die controversiële wapens produceren of distribueren of een significant belang hebben in een andere onderneming betrokken bij de productie van de volgende type wapens:

- nucleaire wapens
- biologische wapens
- chemische wapens
- clustermunitie
- antipersoonsmijnen

Bijlage 5: Vrijwillige initiatieven

Nederlandse Stewardship Code

Het stem- en engagementbeleid kan verder gestalte krijgen als PMA zelf gaat stemmen en 'engagen'. Hierbij kan de Nederlandse Stewardship Code (NSC) leidend zijn, waar het gaat om Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen.

Sustainable Development Goals

In het ESG-beleid wordt een duidelijke relatie gelegd met de SDG's. Hiermee geeft PMA aan zich actief te willen inzetten voor het bereiken van de SDG's, die aansluiten bij haar thematische voorkeuren ('access to medicine' en klimaatverandering).

IMVB Convenant voor Pensioenfondsen

PMA heeft het IMVB Convenant voor Pensioenfondsen niet ondertekend. Wel onderkent het pensioenfonds het belang van de normatieve standaarden (OESO-richtlijnen en de UNGP's) die ten grondslag liggen aan het Convenant.